

Hanna-Maaria Aska & Julia Kalliosalo

LASTEN KIELEN KEHITYKSEN TUKEMINEN MUSIIKKIKASVATUKSEN AVULLA

LASTEN KIELEN KEHITYKSEN TUKEMINEN MUSIIKKIKASVATUKSEN AVULLA

Hanna-Maaria Aska
Julia Kalliosalo
Opinnäytetyö
Syksy 2017
Sosiaalialan tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan tutkinto-ohjelma

Tekijät: Hanna-Maaria Aska & Julia Kalliosalo
Opinnäytetyön nimi: Lasten kielen kehityksen tukeminen musiikkikasvatuksen avulla
Työn ohjaajat: Aira Vähärautio & Päivi Tervasoff
Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2017 Sivumäärä: 42 + 5

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena on lisätä tietoisuutta musiikin ja kielenkehityksen yhteydestä ja sen merkityksestä. Tavoitteena on myös se, että päiväkotiryhmän henkilökunta saisi opinnäytetyömme myötä uusia ideoita ja näkemyksiä aiheesta, ja alkaisivat käyttää enemmän musiikkia ja sen eri elementtejä lasten kielen kehityksen tukemisen välineenä. Opinnäytetyömme tarkoituksena on lasten kielen kehityksen tukeminen musiikkikasvatuksen avulla.

Opinnäytetyön tietoperusta käsittelee varhaiskasvatusta ja tuen järjestämistä varhaiskasvatuksessa, kielen kehittymistä, kielellistä tietoisuutta, suomea toisena kielenä sekä kielen kehityksen haasteita ja kielen kehityksen tukemista varhaiskasvatuksessa. Tietoperusta käsittelee lisäksi myös musiikkikasvatusta varhaiskasvatuksessa, rytmiä sekä musiikin ja kielen yhteyttä. Tietoperusta on rakennettu alan ammattikirjallisuuden ja internet-julkaisujen pohjalta. Toimintakertojen sisällöt on suunniteltu tietoperustan pohjalta.

Opinnäytetyö toteutettiin eräässä Oululaisessa päiväkodissa viidelle 3-5-vuotiaalle lapselle, joilla on kielen kehityksen haasteita. Opinnäytetyön toteutus sisälsi yhteensä viisi toimintakertaa, jotka toteutettiin kevään 2017 aikana. Toimintakerrat koostuivat laulamisesta, soittamisesta sekä laululeikeistä. Toiminnassa hyödynnettiin erilaisia soittimia, kuvia ja rekvisiittaa.

Tuokioiden palautteista voi päätellä, että musiikkituokiot olivat kokonaisuutena onnistuneita. Lasten palautteiden perusteella he pitivät tasaisesti kaikista lauluista sekä soittimista. Lastentarhanopettajalta saimme positiivista palautetta muun muassa siitä, että tuokiot olivat innostavia sekä sopivan tasoisia lasten taitoihin nähden. Lapset myös edistyivät tuokioiden edetessä. Lastentarhanopettajan mielestä olimme löytäneet lauluihin hyvin kielen kehitystä tukevia elementtejä. Lapset oppivat uusia sanoja ja rohkaistuivat osallistumaan. Opinnäytetyön tuloksena syntynyttä materiaalia voidaan käyttää päiväkodissa musiikkikasvatuksen suunnittelussa, ja esimerkkinä miten musiikkikasvatusta voidaan käyttää lasten kielen kehityksen tukena.

Asiasanat: varhaiskasvatus, musiikkikasvatus, kielen kehitys, kielen kehityksen tukeminen

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme in Social Services

Authors: Hanna-Maaria Aska & Julia Kalliosalo
Title of thesis: Supporting children`s language development with music education
Supervisors: Aira Vähärautio & Päivi Tervasoff
Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2017
Number of pages: 42 +5

The aim of this functional bachelor's thesis was to add awareness of the connection between music and language and its meaning. The aim is also that the staff in the kindergarten would receive new ideas and views on the topic through our Thesis, and start using more music and its various elements as a tool to support the development of children's language. The purpose of our thesis is to support the development of children's language through music education.

This thesis was carried out in a certain daycare in Oulu to five children aged 3-5 years who have challenges in language development. The practical work included five sessions which took place in spring 2017. The sessions included singing and playing the instruments.

Results showed that the music sessions were successful. On the basis of the feedback from the children, they liked all the songs and the instruments. From the kindergarten teacher we received positive feedback, among other things, that the sessions were inspirational and suited to the level of the children skills. Children also progressed all the time. According to the kindergarten teacher we found elements that support children language development. Outcomes of this thesis can be used when planning music education and as an example of how music education can be used to support language development.

Keywords: early childhood education, music education, language development, supporting language development

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 MUSIIKKIKASVATUS KIELEN KEHITYKSEN TUKENA VARHAISKASVATUKSESSA	8
2.1 Varhaiskasvatus.....	8
2.2 Kielen kehitys	11
2.2.1 Kielellinen tietoisuus.....	13
2.2.2 Suomi toisena kielenä	14
2.2.3 Kielen kehityksen haasteet.....	15
2.2.4 Kielen kehityksen tukeminen varhaiskasvatuksessa	16
2.3 Musiikkikasvatus	17
3 TOTEUTUS.....	20
3.1 Kohderyhmä ja ympäristö	20
3.2 Tavoitteet	21
3.3 Musiikkituokiot.....	22
3.3.1 Ensimmäinen musiikkituokio	24
3.3.2 Toinen musiikkituokio	25
3.3.3 Kolmas musiikkituokio	26
3.3.4 Neljäs musiikkituokio	26
3.3.5 Viides musiikkituokio	27
4 ARVIOINTI	28
4.1 Lasten palaute	28
4.2 Lastentarhanopettajan palaute.....	29
4.3 Itsearviointi	31
4.4 Johtopäätökset.....	34
5 POHDINTA	36
5.1 Oman oppimisen arviointi.....	38
LÄHTEET	40
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Kielen ja vuorovaikutuksen merkitystä ei voi tarpeeksi korostaa lapsen kehityksessä. Kieli antaa ainekset ajatteluun, havaitsemiseen, tuntemiseen ja tietämiseen sekä sen avulla ollaan myös yhteydessä toisiin ihmisiin. Leikissä ja muissa lapselle ominaisissa tavoissa toimia lapsi oppii kieltä. Kielen- ja puheenkehityksen ongelmat ennakoivat hankaluuksia sosiaalisella alueella. Lasten taustat ovat nykyisin yhä enemmän monenlaisia ja monikulttuurisia. Erityisen tuen tarve varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on kasvanut 2000-luvulla. Erityisen tuen tarve liittyy suurimmaksi osaksi kielellisen kehittymisen alueeseen, mikä näkyy varhaiskasvatuksessa puhumisen ja kielen ymmärtämisen ongelmina. Varhaiskasvatuksessa voidaan lapselle ominaisin oppimistavoin ja -menetelmin tukea lasten kielenkehitystä. (Nurmilaakso & Välimäki 2011, 5.)

Olimme yhteydessä erääseen Oululaiseen päiväkotiin, josta saimme muutamia ehdotuksia opinnäytetyön aiheeksi. Päiväkodissa oli sillä hetkellä paljon lapsia, joilla oli haasteita kielen kehityksessä ja tämän vuoksi he toivoivat aiheen liittyvän siihen. Lisäksi he ehdottivat, että yhdistäisimme kielen kehityksen ja musiikkikasvatuksen. Näin ollen aiheeksemme valikoitui lasten kielen kehityksen tukeminen musiikkikasvatuksen avulla.

Toteutimme opinnäytetyön toiminnallisena. Pidimme viisi musiikkituokiota viidelle 3-5-vuotiaalle lapselle, joilla oli kielen kehityksen haasteita. Toteutimme tuokit kolmen viikon aikana ja yksi musiikkituokio kesti noin kaksikymmentä minuuttia. Suunnittelimme tuokit etukäteen niin, että otimme huomioon lasten mielenkiinnon kohteet, heidän kehitystason ja sen, että laulut pitävät sisällään kielen kehitystä tukevia elementtejä. Otimme seuraavaa tuokiota suunnitellessa aina myös huomioon lasten ja lastentarhanopettajan palautteet edellisestä tuokiosta sekä meidän omat havaintomme. Jokaisella musiikkituokiolla meillä oli valittuna neljä laulua, jotka olivat pitkälti samoja joka kerralla. Musiikkituokioilla lauloimme, leikimme ja soitimme rytmisoittimia.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on lasten kielen kehityksen tukeminen musiikkikasvatuksen avulla. Tavoitteenamme on lisätä tietoisuutta musiikin ja kielenkehityksen yhteydestä ja sen merkityksestä. Tavoitteena on myös se, että päiväkotiryhmän henkilökunta saisi opinnäytetyömme myötä uusia ideoita ja näkemyksiä aiheesta, ja alkaisivat käyttää enemmän musiikkia ja sen eri elementtejä lasten kielen kehityksen tukemisen välineenä. Opinnäytetyömme myötä saamme myös eväitä tulevaan työhömmme ja syvennämme ammatillista osaamista varhaiskasvatuksen alueella. Opimme minkälaisia musiikkituokioita tietyn ikäisille lapsille kannattaa ja voi suunnitella ja millä keinoin kielen kehitystä voi tukea musiikin avulla. Tarkoituksenamme on, että henkilökunta saisi käyttöönsä suunnittelemiamme musiikillisia menetelmiä osaksi ryhmien tuokioiden suunnittelua. Tämän myötä lapset saavat musiikin avulla tukea kielen kehityksen haasteisiin.

Sosionomi tuo varhaiskasvatukseen sosiaalipedagogista-, yhteisö- ja yhteiskuntaosaamista. Sosionomi havainnoi lapsen tunteita ja tarpeita, rohkaisee lasta osallisuuteen ja vuorovaikutukseen, turvaa lapsen kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä sekä tunnistaa lapsen hyvinvoinnin riskitekijöitä. Sosionomin tehtävänä on tukea lasta yhteisöllisyyteen, toimia vanhempien kasvatuskumppanina ja rakentaa yhteistyötä työyhteisössä ja moniammatillisissa verkostoissa. Sosionomi tuntee lasten ja perheiden palvelut, ymmärtää yhteiskunnallisen muutoksen ja monimuotoisuuden ja ohjaa tarvittaessa perheen muiden palvelujen piiriin. (Talenta – Sosionomi varhaiskasvatuksessa 2014, 3, viitattu 29.3.2017.)

2 MUSIIKKIKASVATUS KIELEN KEHITYKSEN TUkena VARHAISKASVATUKSESSA

Tässä luvussa käsittelemme varhaiskasvatusta, kielen kehitystä sekä musiikkikasvatusta. Kerromme, mitä varhaiskasvatus tänä päivänä on. Kielen kehityksestä käymme läpi kielellistä tietoisuutta, suomea toisena kielenä, kielen kehityksen haasteita ja kielen kehityksen tukemista varhaiskasvatuksessa. Kerromme myös, minkälaista musiikkikasvatus on varhaiskasvatuksessa.

2.1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus on suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus. Varhaiskasvatuksessa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen tarkoitus on edistää lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksen tehtävä on suojella ja edistää lasten oikeutta hyvään ja turvalliseen lapseuteen. Kaikki lapset ovat yksilöinä ainutlaatuisia ja arvokkaita juuri sellaisina kuin ovat. Kaikilla lapsilla on oikeus tulla kuulluksi, nähdyksi, huomioon otetuksi ja ymmärretyksi omana itsenään sekä yhteisönsä jäsenenä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 8,19, viitattu 14.12.2016.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa varhaiskasvatuksen tavoitteiksi on listattu kymmenen eri asiakokonaisuutta, jotka varhaiskasvatustilanne määrittää. Tavoitteena on edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, terveyttä ja hyvinvointia. Lapsen oppimisen edellytyksiä tulee tukea ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista. Varhaiskasvatuksessa tulee toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa positiiviset oppimiskokemukset. On varmistettava, että lapsella on kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatustilanne. Varhaiskasvatukseen tulee turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatustilanteiden välillä. Kaikille

lapsille tulee antaa yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, sukupuolten tasa-arvoa tulee edistää sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa. Varhaiskasvatushenkilöiden tulee tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea hänelle tarpeen ilmettyä, tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä. Varhaiskasvatuksen tulee kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen. Varhaiskasvatuksen on varmistettava, että lapsella on mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Tavoitteena on toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea samalla lapsen vanhempaa tai huoltajaa kasvatuksessa. (Varhaiskasvatusturvelaki 1973/36 1.2a§.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden arvoperustan yleisperiaatteina ovat lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus hyvinvointiin, huolenpitoon ja suojeluun, lapsen mielipiteen huomioon ottaminen sekä yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun vaatimus ja lapsen syrjintäkielto. Nämä pohjautuvat YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen, varhaiskasvatusturvelakiin ja YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaan yleissopimukseen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 18, viitattu 14.12.2016.)

Lapsella on oikeus itsensä ilmaisemiseen, omiin mielipiteisiin ja ajatuksiin sekä tulla ymmärretyksi ilmaisun keinoin, joita hänellä on. Jokaisella lapsella on oikeus saada hyvää opetusta, huolenpitoa ja kannustavaa palautetta. Lapsen tulee saada leikkiä, oppia leikkien ja iloita oppimastaan sekä rakentaa käsitystä itsestään, identiteetistään ja maailmasta omien lähtökohtiensa mukaisesti. Lapsella on oikeus yhteisöllisyyteen ja kuulua ryhmään. Lapsi on oikeutettu saamaan tietoa monipuolisesti, käsittelemään tunteitaan ja ristiriitoja sekä kokeilemaan ja opettelemaan uusia asioita. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 19, viitattu 14.12.2016.)

Varhaiskasvatuksessa on tärkeää huomioida lasten osallisuus. Lapsen osallisuutta on se, että hän kokee tullessa kuulluksi ja ymmärretyksi, hänen aloitteisiin ja ideoihin suhtaudutaan myönteisesti ja kannustavasti sekä lapsi saa tehdä valintoja ja osallistua päätöksentekoon (Järvinen & Mikkola 2015, 17). On ensiarvoisen tärkeää, että lapsi kokee tullessa kuulluksi ja sitä myötä hyväksytyksi. Aikuisten tulee kannustaa lapsia aktiivisesti vuorovaikutukseen ja omien mielipiteiden ilmaisemiseen. Lapsen kuulluksi tuleminen ei saa olla kiinni hänen kyvyistään, vaan aikuisen tulee varmistaa, että kaikki lapset tulevat tasapuolisesti kuulluksi. (Roos 2016, 56.)

Osallisuuden toteutumisen perusedellytyksiä ovat kieleen ja kommunikaatioon, tiedonsaantiin ja materiaaliin resursseihin liittyvät ehdot sekä tunnetason tekijät. Yhteinen kieli on edellytyksenä sille, että lasta voidaan kuulla, hän saa tietoa sekä voi osallistua keskusteluihin. Lapsen kyky ajatella ja kommunikoida voi kuitenkin olla eri syistä rajoittunut ja tällöin lapsen osallisuutta voidaan tukea esimerkiksi kuvien avulla, ympäristön esillepanolla sekä toimintaa dokumentoimalla ja käyttämällä vaihtoehtoisia kommunikaatiomenetelmiä. (Turja 2016, 50.)

Pedagogiikalla tarkoitetaan kasvatusta ja varhaiskasvatustieteelliseen tietoon perustuvaa, ammatillisesti johdettua ja ammattihenkilöstön toteuttamaa suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa lasten hyvinvoinnin ja oppimisen toteuttamiseksi. Pedagogiikan painottuminen varhaiskasvatuksessa edellyttää pedagogista asiantuntemusta sekä sitä, että henkilöstöllä on yhteinen ymmärrys siitä, miten lasten oppimista ja hyvinvointia voidaan parhaalla tavalla edistää. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 20, viitattu 14.12.2016.)

Varhaiskasvatuksessa lapsia ohjataan käyttämään erilaisia oppimisen tapoja sekä innostetaan ja motivoidaan opettelemaan uusia asioita. Varhaiskasvatuksen pedagogiikassa hyödynnetään lasten luontaista uteliaisuutta ja tutkimisen halua. Siinä huomioidaan lasten yksilölliset tuen tarpeet, kehittyvät taidot, mielenkiinnon kohteet sekä vahvuudet. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 21, viitattu 14.12.2016.)

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea lapsen kehitystä sekä oppimista ja tukea tulee tarjota kaikille sitä tarvitseville lapsille. Varhaiskasvatuksessa tunnistetaan lapsen tuen tarve ja järjestetään hänelle tarkoituksenmukaista tukea. Riittävän aikaisella ja oikeanlaisella tuella lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia voidaan edistää ja samalla voidaan ehkäistä lapsen ongelmien syntymistä, kasvamista ja monimuotoistumista. Lapsen vahvuudet sekä oppimiseen ja kehitykseen liittyvät tarpeet ovat tuen järjestämisen lähtökohtana. Tuki rakentuu lasten yksilöllisiin tarpeisiin vastaamisesta sekä yhteisöllisistä ja oppimisympäristöihin liittyvistä ratkaisuksista. Varhaiskasvatuksessa huolehditaan, että jokainen lapsi saa kokea itsensä hyväksytyksi omana itsenään sekä ryhmän jäsenenä. Lapsen myönteisen minäkuvan kehittymistä tuetaan kannustamalla lasta ja antamalla hänelle mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 52, viitattu 29.3.2017.)

Tuki järjestetään varhaiskasvatuksessa osana lapsen arkea ja päivittäistä varhaiskasvatustoimintaa, yhteistyössä lasten huoltajien kanssa. Kehityksen ja oppimisen tuki on osa varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa ja sitoutunutta työtettä, jolla edistetään lapsen kehitystä ja oppimista. Henkilökunnan tehtävä varhaiskasvatuksessa on tukea lasten yksilöllistä kehitystä ja oppimista. Tuen järjestämisen lähtökohtana on varhaiskasvatuksen henkilökunnan säännöllinen oman työn ja työtapojen arviointi sekä kehittäminen. Oppimisympäristöä ja monipuolisia työtapoja tulee tarkastella ja kehittää lapsen ja lapsiryhmän tarpeista käsin. (Oulun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 66-67.)

2.2 Kielen kehitys

Pieni lapsi selittää koko ajan tekemisiään puhuen. Puheen tuottaminen ja ymmärtäminen rakentuvat lapsen oivallukselle, että sanoilla, jotka vanhemmat tuottavat, on jokin kohde ja tarkoitus ympäristössä. Tämän myötä lapsi muodostaa ensimmäiset sanansa ja siitä alkaa läpi elämän jatkuva uusien sanojen ja niiden merkitysten oppiminen. Sanojen tuottaminen edellyttää lapselta kykyä ymmärtää niiden merkitys ja taitoa ääntää sana ja lisäksi käyttää sitä kommunikaation välineenä. Jotta lapsi kykenee yhdistämään sanoja lauseiksi, se vaatii lapselta erot-

telu- ja yhdistelykykyä sekä suunnitelmallisuutta. Lapsen kielen kehityksen kannalta on tärkeää, että lapselle puhutaan. Tämän avulla hänen sanavarastonsa ja puheensa kehittyy. Lapsen kieli kehittyy silloinkin, kun lapsi ei vielä itse puhu. (Nurmilaakso 2011, 33, 35.)

Kielen ja puheen kehitys noudattaa tiettyä järjestystä kehityksessä ja suurimmalla osalla lapsista se etenee melko samanlaisessa aikataulussa. Eri kehitysvaiheiden saavuttamisikä kuitenkin vaihtelee jonkin verran. Iän ja käytön myötä lasten sanavarasto lisääntyy, ilmausten pituus kasvaa, lauserakenteet muuttuvat kielopin mukaisiksi ja ääntäminen selkiytyy. (Launonen 2007, 50.) Lasten sanavaraston laadussa ja määrässä on kuitenkin yksilöllisiä eroja, jotka johtuvat usein ympäristötekijöistä. Näitä ovat esimerkiksi aikuiskontaktien määrä, vanhempien käyttämä kieli, perheen lapsiluku, lukeminen, monipuoliset kielelliset mallit, erilaiset harrastukset ja ympäristön erilaiset virikkeet. (Nurmilaakso 2011, 33.)

Kolmevuotiaan lapsen puhe on lähes kokonaan ymmärrettävää. Lapsi käyttää puheessaan apuna eri aikamuotoja sekä apuverbejä ja taivuttaa verbejä eri persoonamuodoissa. Kolmevuotias lapsi käyttää puheessaan kysymys-, kielto- sekä käskylauseita ja osaa ilmaista esineiden paikan ja sijainnin. Tässä vaiheessa alkaa myös lapsen kielellinen tietoisuus esimerkiksi sana- ja loruleikkien muodossa. Kaksi-kolmevuotias pystyy tunnistamaan parivertailuna esineiden koeroja, esimerkiksi isompi-pienempi. (Lyytinen 2003, 56.)

Neljä-viisivuotiaan lapsen puheessa esiintyy eri sanaluokan sanoja samassa suhteessa kuin aikuisten arkipuheessa. Tässä iässä lapsen omatekoiset taivutusmuodot vähenevät ja hän hallitsee sanojen taivuttamisen ja lauseiden muodostamisen perussäännöt, esimerkiksi tarinankerronnassa. Lapsi osaa ilmaista tarkemmin aikaa, paikkaa, sijaintia sekä esineiden ja asioiden kokoa, määrää, väriä ja muotoa. Neljä-viisivuotias lapsi hallitsee vastakohtapareista ensin käsitteet päällä ja alla ja tämän jälkeen käsitteet edessä ja takana. (Lyytinen 2003, 56.)

2.2.1 Kielellinen tietoisuus

Kielellisen tietoisuuden tasot ovat fonologinen, morfologinen, syntaktinen ja semanttis-pragmaattinen tietoisuus. Fonologisella tietoisuudella tarkoitetaan tietoisuutta äänteistä. Lapsen tulee ymmärtää yhteys kirjaimen ja äänteen välillä. Lapsi ymmärtää sanojen muodostuvan äänteistä ja näin oppii myös tuottamaan äänteitä omalla äidinkielellään. Oppimisen kannalta on oleellista, että lapsi osaa yhdistää äänteet sanoiksi. Dekoodaus on kirjainmerkkien kääntämistä niitä vastaaviksi äänteiksi. (Nurmilaakso 2011, 33-34.)

Morfologinen tietoisuus on kielen sanaston ja muotojen ymmärtämistä. Lapsen kielen kehitystä auttaa tietoisuus siitä, että sanat rakentuvat useimmiten erillisistä osista ja osat yhdessä luovat sanalle merkityksen. Morfologinen tietoisuus vaikuttaa dekodaukseen, sanan kokoamiseen äänne-äänteeltä sekä luetun ymmärtämiseen ja sitä voidaan kehittää opettamalla lapselle uusia sanoja. Lapsilla on tarve ja halu tulla ymmärretyksi. (Nurmilaakso 2011, 34.)

Syntaktinen tietoisuus eli tietoisuus lauseista sisältää kielen sääntöjärjestelmän, sanajärjestyksen, puheen rytmin ja melodian. Kognitiivisen kehityksen mukana lapselle kehittyy syntaktinen tietoisuus. Sääntöjärjestelmällä tarkoitetaan lauseiden rakentumista ja pisteiden käyttöä, ja puheessa lauseen syntaksin kertovat melodia ja sanajärjestys. Lapset eivät tiedä, missä suhteessa sanat ovat toisiinsa puhemelodian puuttuessa. Luonnollinen lausemelodia kertoo kuulijalle, mitkä sanat kuuluvat yhteen. Puhemelodian ja lorujen kautta lapset oppivat tiedostamaan kielellisiä säännönmukaisuuksia. Mikäli lapsen syntaksisen tietoisuuden kehitys on jäänyt jälkeen, hänellä voi ilmetä vaikeuksia ymmärtää luettua tekstiä eikä hän välttämättä kykene käyttämään tekstissä ilmeneviä kieliopillisia vihjeitä. (Nurmilaakso 2011, 35.)

Semanttisella tietoisuudella tarkoitetaan tietoisuutta sanojen sisällöistä ja merkityksistä. Lapsen on tärkeää tietää, mitkä sanat kuuluvat samaan sanaryhmään ja minkälainen merkitys on äänenpainoilla. Pragmaattinen tietoisuus on tietoisuutta siitä, miten kieltä käytetään ja se kehittyy vähitellen lapsen kasvaessa ja kielitaidon karttuessa. Pragmaattisen tietoisuuden kehittymistä voi tukea opettamalla

lasta luottamaan omaan arviointikykyynsä sekä rohkaisemalla lasta kysymään kun hän kohtaa epäselvyyksiä. (Nurmilaakso 2011, 35.)

2.2.2 Suomi toisena kielenä

Lapsille, joiden äidinkieli on jokin muu kuin suomi, on tyypillistä, että heillä on toisen kielen opettelu alkuvaiheessa hiljainen kausi. Lapsi kuuntelee ja harjoittelee uutta kieltä mielessään, muttei kuitenkaan vielä itse sitä puhu. Hiljainen kausi voi kestää kuukausista jopa vuoteen ja ujoilla ja hiljaisilla lapsilla vielä pidempään. Päivähoidon aloittaessa lapsi saattaa puhua äidinkieltään aikuisille ja muille lapsille, mutta huomaa vähitellen, etteivät muut puhu samaa kieltä. Alkuvaiheessa lapsi voi puhua sekaisin äidinkieltään ja uutta opeteltavaa kieltä. Kasvattajien täytyy muistaa, että kaksikielisten lasten yhden kielen sanavarasto on suppeampi kuin yksikielisten lasten, mutta kokonaisuudessaan sanavarasto on laajempi. Lapsi havainnoi uutta kieltä, vaikei sitä itse käyttäkään. Myöhemmin lapsi alkaa tuottaa hänelle uutta kieltä yksittäisten sanojen muodossa ja sen jälkeen hän omaksuu peruskommunikaatiotaidot toisella kielellä. (Halme 2011, 90-91.)

Kielen kehityksen osa-alueet eivät ole yleensä samanaikaisesti samalla tasolla, sillä puheen ymmärtäminen kehittyy nopeammin kuin sen tuottaminen. Kielen oppiminen vie vuosia, mikä kasvattajien on tärkeää tiedostaa, etteivät he esimerkiksi aliarvioi lapsen muita kykyjä silloin, kun lapsen suomen kieli on vielä puutteellista. Varhaiskasvatuksen toiminta on tärkeää osata suunnitella niin, että sellainenkin lapsi voi osallistua toimintaan ja osoittaa osaamisensa, joka ei puhu vielä suomen kieltä. Lapsiryhmän jakaminen pienempiin ryhmiin, melutason määrittäminen ja lapsen yksilöllinen huomiointi mahdollistavat lapsen tehokkaan oppimisen. (Halme 2011, 92.)

Varhaiskasvatuksen päivittäisen toiminnan tulee olla sellaista, että se tukee lapsen itsetuntoa, kehityksen eri osa-alueita, vertaissuhteita, vuorovaikutusta ja kielen kehittymistä. Maahanmuuttajataustaisen lapsen arjessa tulee erityisesti huomioida kieli ja sen kehittyminen. Suomen kielen taidosta riippumatta maahanmuuttajataustaisen lapsen tulisi pystyä osallistumaan ryhmän toimintaan ja kokea

olevansa sosiaalisesti samanvertainen muiden lasten kanssa. Pienryhmätointa esimerkiksi musiikkituokiolla antaa lapselle mahdollisuuden osallistua toimintaan ja pärjätä vähäiselläkin kielitaidolla. Eri toimintojen, tapahtumien ja opetuksen selkeys, havainnollisuus ja toiminnallisuus tukevat maahanmuuttajataustaisen lapsen ymmärtämistä. Oppimista edistää konkreettisuus, toisto ja eri aistikanavien käyttäminen ohjauksessa. (Kivijärvi 2016, 252-254.)

2.2.3 Kielen kehityksen haasteet

Puheen tuottamisen vaikeudet voivat olla yhteydessä lapsen käyttäytymisen säätelyyn ja vuorovaikutukseen muiden kanssa, josta voi seurata ongelmia kaverisuhteissa. Kieli on ajatusten ja tunteiden viestinnän väline. Sen avulla lapsi jäsentää havaintomaailmaansa, tutustuu ympäristöönsä ja siten oppii uutta. Lapsen motoriset vaikeudet voivat olla yhteydessä kielelliseen kehitykseen. Kielellinen erityisvaikeus saattaa olla yhteydessä myös kuullun hahmottamiseen ja käsittelemiseen sekä muistin heikkouteen. Lapsen kielellisillä taidoilla on keskeinen merkitys lapsen kognitiivisille taidoille ja kielellisistä erityisvaikeuksista voi seurata luku- ja kirjoitusvaikeuksia. (Alijoki 2011, 78.)

Yleisimpiä kielen kehityksen häiriöitä ovat äännevirheet, viivästynyt kielen kehitys, erityinen kielihäiriö, puheen sujumattomuus sekä vaikeneminen ja puhearkuus. Monilla lapsilla on vielä kouluikänsä tullessa yksi tai muutamia äännevirheitä, mutta useimmat oppivan puuttuvan tai virheellisesti ääntämänsä äänteen viimeistään varhaisessa kouluiässä. Mikäli äännevirheitä on paljon ja lapsen äännejärjestelmä on kokonaisuudessaan vakiintumaton, taustalla voi olla laajempi kielellinen erityisvaikeus. Jos lapsen puhe ei lähde käyntiin samassa aikataulussa muiden lasten kanssa, voi olla vaikea arvioida onko kyseessä lapsen kielen kehityksen viivästyminen vai erityinen kielihäiriö. Erityinen kielihäiriö voi olla jopa niin vaikea, että lapsen on vaikea oppia ylipäänsä kieltä ja puhetta. Yleensä puhumaan opitaan vähitellen, mutta ilmaukset ovat pitkään yksisanaisia tai muuttaman sanan yhdistelmiä. Lapsen opetellessa puhumaan puheen ymmärrettävyyttä voi ääntämisen epätarkkuuden lisäksi haitata myös puheen sujumattomuus. Sanavaraston ollessa vielä suppea, lapsen voi olla vaikea löytää tilantee-

seen sopivaa sanaa. Joskus puhumaan jo oppinut lapsi voi jostakin syystä kieltäytyä käyttämästä puhetta. Tavallisimmin tämä tapahtuu perheen ulkopuolisten seurassa ja perheen sekä toisten lasten seurassa kuitenkin puhutaan. (Launonen 2007, 51-58.)

2.2.4 Kielen kehityksen tukeminen varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa sekä lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien että kielellisten identiteettien kehittymistä. Lasten uteliaisuutta ja kiinnostusta kieliin, teksteihin ja kulttuureihin vahvistetaan varhaiskasvatuksessa. Kielen kehityksen tukeminen on yhteydessä lapsen monilukutaidon kehittymiseen, lasten kulttuuriseen osaamiseen ja vuorovaikutukseen liittyvään laaja-alaiseen osaamiseen. Kehittyvät kielelliset taidot edistävät lasten vaikuttamisen keinoja, mahdollisuuksia osallisuuteen ja aktiiviseen toimijuuteen. Kieli on sekä oppimisen kohde että väline. Kielen avulla lapsi ottaa haltuun erilaisia tilanteita ja asioita, on vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa, ilmaisee itseään ja hankkii uutta tietoa. Monipuolinen varhaiskasvatuksen kieliympäristö sekä yhteistyö huoltajien kanssa tukee lasten kielen kehitystä. Varhaiskasvatuksessa lapset saavat aikuisilta kannustavaa ja johdonmukaista palautetta heidän kielenkäyttö- ja vuorovaikutustaidoistaan. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 40, viitattu 17.3.2017.)

Lapset voivat omaksua samaan aikaan useita eri kieliä, joiden kehittyminen ja käyttäminen voi olla eri tilanteissa erilaista. Varhaiskasvatuksessa huomioidaan, että lapset kasvavat erilaisissa kielellisissä ympäristöissä. Eri kodeissa on omat tavat käyttää kieltä ja olla vuorovaikutuksessa, ja kodeissa voidaan puhua useita kieliä. Varhaiskasvatuksessa tehdään näkyväksi kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta yhteistyössä huoltajien kanssa, mikä osaltaan tukee lasten kielellisten identiteettien kehittymistä. Saman ikäiset lapset voivat olla hyvin eri vaiheissa kielen kehityksen eri osa-alueilla, mikä on tärkeää tiedostaa kielen oppimisen kannalta. Kielelliset identiteetit kehittyvät, kun lapsia ohjataan ja tuetaan kielellisten taitojen ja valmiuksien eri osa-alueilla, joita ovat vuorovaikutustaidot, kielen ymmärtämisen taidot, puheen tuottamisen taidot, kielen käyttötaidot, kielellinen

muisti ja sanavarasto sekä kielitietoisuus. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 40-41, viitattu 17.3.2017.)

Lapsen kielen kehityksen tukemiseen on kiinnitettävä huomiota mahdollisimman varhain, sillä lapsen varhaiset vuodet kielenkehityksen tukemisessa ovat kaikkein tärkeintä aikaa. Lasten kielen kehitystä voidaan tukea varhaiskasvatuksen pedagogisin keinoin, kuten leikkien, pelien, satujen, liikunnan, laulun ja musiikin avulla. Äännetietoisuus on lapsen kykyä jakaa kuulemaansa puhetta osiin, tavuiksi ja äänteiksi sekä rakentaa osista kokonaisuuksia. Lapsen puhumaan oppiminen edellyttää, että lapsi oppii kielen äänteistön, sanaston sekä säännöt. Mikäli lapsen on vaikea erotella sanojen äänteitä, hänen jokapäiväiseen toimintaansa tulisi sisältyä riittävää, loruilua ja rytmittelyä. Sanojen tavuttaminen ja taputtaminen auttavat myös lasta erottamaan sanojen äänteitä. (Alijoki 2011, 78-80.)

Tukiviittomat ovat hyvä tukimuoto kielen kehityksen tukemisessa, sillä tukiviittomat rytmittävät aikuisen puhetta sekä tekevät puheesta selkeämpää ja hitaampaa. Mikäli lapsen puhe on vielä niukkaa, tukiviittomat toimivat lapsen ilmaisukeinona puheen rinnalla tai sitä korvaten ja ne voivat myös auttaa selkiyttämään lapsen puhetta. Tukiviittomat ovat eri asia kuin viittomakieli. Tukiviittomat eivät estä sanojen oppimista ja puheen lisääntymistä, vaan nopeuttavat sanojen ja puheen omaksumista. (Aivoliitto 2017, viitattu 17.3.2017.)

2.3 Musiikkikasvatus

Musiikkikasvatuksen tavoitteena on musiikillisten elämyksien, valmiuksien ja taitojen tarjoaminen lapsille. Se tukee lapsen luovuuden ja itseilmaisun kehittymistä sekä tarjoaa mahdollisuuden musiikin harrastuksen syntymiseen. Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on emotionaalisen, sosiaalisen, kognitiivisen sekä motorisen kehityksen tukeminen. (Musiikinopetus Suomessa 2007, viitattu 29.9.2016.)

Varhaiskasvatuksen musiikillisen ilmaisun tavoitteena on musiikillisten kokemusten tuottaminen lapsille sekä vahvistaa lasten kiinnostusta ja suhdetta musiikkiin kohtaan. Varhaiskasvatuksessa lapsia ohjataan elämykselliseen kuuntelemiseen

ja ääniympäristön havainnointiin. Leikinomaisen musiikillisen toiminnan kautta lasten valmiudet hahmottaa musiikkia sekä äänen kestoa, tasoa, sointiväriä ja voimaa kehittyvät. Lasten kanssa lauletaan, loruillaan, kokeillaan erilaisia soittimia, kuunnellaan musiikkia ja liikutaan musiikin mukaan ja he saavat kokemuksia perussykkeestä, sanarytmeistä ja kehosoitamisesta. Lapsia rohkaistaan käyttämään mielikuvitustaan ja ilmaisemaan esimerkiksi kertoen, kuvallisesti ilmaisten tai tanssien musiikin herättämiä ajatuksia ja tunteita. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 42, viitattu 14.12.2016.)

Laulaminen ja puhuminen kehittyvät lapsella yhtä aikaa ja siksi on tärkeää, että aikuinen laulaa lapselle ja lapsen kanssa eri tilanteisiin sopivia lauluja. Saman laulun toistaminen aina uudestaan on lapselle erittäin tärkeää. Kolmevuotiaat lapset yleensä oppivat toistamaan lyhyen tutun laulun kokonaan oikein. He alkavat osallistua vähitellen laululeikkeihin ja opetella laulamaan piirissä tai ketjussa kulken. Laulua opetettaessa niin sanottua kaikumenetelmää on hyvä käyttää, jolloin lyhyt säe toistetaan välittömästi. Aluksi lapset tulevat usein mukaan säkeen alkutai loppusanoihin/tavuihin tai samoina toistuviin kertosäkeisiin. Yhteislauluiksi sopii sellaiset laulut, jotka ovat lyhyitä ja liikkuvat suppealla äänialalla. (Ruokonen 2011, 66-67.) Lasten kanssa laulettavien laulujen on oltava sellaisia, että jokainen lapsi pystyy laulamaan mukana. Laulut tulee valita tarkoin lapsiryhmän valmiustason perusteella. On otettava huomioon laulun muoto, rytmi, sävelala, sävellaji, sanoitus ja laulun aihepiiri. (Hongisto-Åberg, Lindeberg-Piiroinen & Mäkinen 1994, 178-179.)

Liikunnan ja kehonrytmien kautta lapset oppivat ilmaisemaan musiikin perussykkeen ja melodiarytmin. Kaikki soittaminen alkaa lapsen omasta kehosta ja kun rytmi on tätä kautta löydetty, voidaan siirtyä rytmisoittimiin. Musiikin rytmin voi kokea esimerkiksi marssimalla, juoksemalla, laukkaamalla, hyppelemällä, hyppyaskelilla ja keinunnalla. Sanarytmejä voidaan harjoitella esimerkiksi soittamalla, tömistämällä, naputtamalla, suhisemalla, naksuttamalla ja taputtamalla. Musiikkiliikunnan ja rytmikkaharjoitusten myötä lasten kuuntelutaito, rytmitaju ja liikkeiden koordinaatio kehittyvät. Samanaikainen perussykkeen ja sanarytmin suoritus vaatii motorista keskittymistä ja taitoa, esimerkiksi kun kävellään laulun syk-

keessä ja samalla taputetaan sanarytmiä. Musiikkiliikunnan, kehorytmien ja soittamisen kautta lasten hieno- ja karkeamotoriset taidot kehittyvät ja erilaisten liikumistapojen ja liikesarjojen oppiminen vahvistuu. (Ruokonen 2009, 25-26.)

Musiikkikasvatukseen liittyvät laulut, riimit, musiikkisadut, lorut ja runot. Nämä auttavat lasta hahmottamaan sykettä sekä sana- ja melodiarytmejä. Syke antaa musiikille perusrytmin ja tempon, johon rakentuvat laulujen sana- ja melodiarytmit. Lastenlauluissa melodiarytmi seuraa usein sanojen rytmitystä, minkä vuoksi laulujen sanarytmin taputtaminen auttaa lasta muun muassa äidinkielessä ja tavutusten hahmottamisessa. (Ruokonen 2009, 24.) Rytmikuvioiden hahmottaminen on tärkeimpiä elementtejä puhutun kielen oppimisessa. Voimakkaasti rytmisten ja yksinkertaisten laulujen laulaminen auttavat lasta hahmottamaan sanojen rytmisiä kuvioita. Rytmien harjoittelu auttaa kaikin tavoin myöhempiä lukemis- ja kirjoittamistaitoja. (Kivelä-Taskinen 2008, 45, 79.)

Musiikilla ja etenkin laulamisella voidaan edistää lapsen kielen kehittymisen rikastumista ja kieleen liittyvien havaintojen tekemistä sen jälkeen, kun kielen kehityksen perusta on luotu. Kielen ja musiikin rakenne on samankaltainen ja ne koostuvat samoista elementeistä, joita ovat esimerkiksi äänen kesto, rytmi, ääni-
taajuudet, äänitaso, melodia, lauserakenne, syntaksi, soitinvärit sekä tehokeinot. Laulamisen, loruamisen ja rytmisten leikkien avulla voidaan antaa parasta varhaiskuntoutusta erityisesti niille lapsille, joilla voi tulevaisuudessa olla oppimisvaikeuksia lukemaan ja kirjoittamaan oppimisessa. (Ruokonen 2011, 66, 69.)

3 TOTEUTUS

Tässä luvussa kerromme opinnäytetyömme kohderyhmästä sekä ympäristöstä, jossa tuokiot toteutimme. Kerromme opinnäytetyömme tavoitteet sekä omat opimistavoitteemme. Luvussa tuomme ilmi, minkälaisia musiikkituokioita suunnitelimme ja toteutimme.

3.1 Kohderyhmä ja ympäristö

Kohderyhmänämme olivat erään Oululaisen päiväkodin viisi 3-5-vuotiasta lasta, joilla on kielenkehityksen haasteita. Emme tuo työssämme ilmi kyseisen päiväkodin nimeä, jotta lasten henkilöllisyyksiä ei voida tunnistaa. Meitä sitoo sosiaalialan ammattihenkilöitä koskeva salassapitovelvoite (Talentia 2017, 38, viitattu 23.3.2017). Valitsimme tuokioille osallistuvan lapsimäärän suuruudeksi viisi lasta, jotta pystyisimme huomioimaan jokaisen lapsen yksilöllisesti ja että lapsilla olisi matalampi kynnys osallistua toimintaan, kun ryhmä on pieni. Ennen tuokioiden aloittamista lähetimme päiväkodin kautta lasten vanhemmille tiedotteen (Liite 5) tulevista tuokioista, mikä sisälsi myös lupalapun, jonka vanhemmat allekirjoittivat, mikäli antoivat luvan lapsen osallistumiseen musiikkituokiolle. Lapsista, jotka olivat saaneet luvan osallistua musiikkituokioille, lastentarhanopettaja valitsi yhdessä tiiminsä kanssa musiikkituokioille osallistuvat viisi lasta.

Musiikkituokioita varten saimme käyttööme erään päiväkodin ryhmän tiloissa olevan huoneen. Huoneesta sai oven kiinni, eikä huoneeseen kuulunut ylimääräistä melua muualta. Tilassa ei ollut entuudestaan juurikaan ylimääräisiä virikkeitä, mutta vähäisetkin lelut, joita siellä oli, siirsimme kaappeihin, jotta ne eivät häiritsisi toimintaa. Tila oli sopivan kokoinen viidelle lapselle ja meille kolmelle aikuiselle. Saimme päiväkodilta käyttööme rekvisiittaa sekä rytmisoittimia.

3.2 Tavoitteet

Opinnäytetyömme tarkoituksena on lasten kielen kehityksen tukeminen musiikkikasvatuksen avulla. Aluksi perehdyimme kirjallisuuden kautta opinnäytetyömme aiheeseen lasten kielenkehityksen tukeminen musiikkikasvatuksen avulla ja sen jälkeen pidimme kielen kehitystä tukevia musiikkituokioita erään Oululaisen päiväkodin viidelle 3-5-vuotiaalle lapselle.

Opinnäytetyömme tavoitteena on lisätä tietoisuutta musiikin ja kielenkehityksen yhteydestä ja sen merkityksestä. Tavoitteena on myös se, että päiväkotiryhmän henkilökunta saisi opinnäytetyömme myötä uusia ideoita ja näkemyksiä aiheesta, ja alkaisivat käyttää enemmän musiikkia ja sen eri elementtejä lasten kielen kehityksen tukemisen välineenä. Inkeri Ruokosen mukaan musiikilla ja puhutulla kielellä on paljon yhteisiä elementtejä ja siksi musiikillinen ja kielellinen kehitys kietoutuvat toisiinsa kiinteästi (2011, 62). Tämä edesauttaa lasten kielellisten valmiuksien kehittymistä, minkä myötä lapsilla on myös paremmat valmiudet toimia ryhmässä. Tämän myötä lapsen osallisuus ja ryhmädynamiikkakin voivat parantua.

Omista oppimistavoitteistamme tärkeimpänä pidämme oman ammatillisen osaamisen syventämistä varhaiskasvatuksen pedagogiikan alueella perehtymällä varhaiskasvatuksen musiikkikasvatukseen ja 3-5-vuotiaiden lasten kielen kehitykseen. Keräämme tietoa sekä lasten kielen kehityksestä että musiikkikasvatuksesta ja tämä laajentaa osaamistamme musiikkikasvatuksen osa-alueella. Kielen kehityksen haasteet ovat nykyään hyvin yleisiä lapsilla, josta yhtenä syynä on monikulttuurisuuden lisääntyminen Suomessa. Opinnäytetyömme myötä saamme paljon tietoa ja menetelmiä, joiden avulla voimme tukea lapsia kielen kehityksen haasteissa.

Tavoitteitamme ohjaa myös sosiaalialan kompetenssit. Näitä ovat sosiaalialan eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen, sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen, kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen, tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen sekä työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosa-

minen. Näistä opinnäytetyössämme esiin nousee erityisesti asiakastyön osaaminen. Asiakastyön osaamiseen kuuluu opinnäytetyömme kannalta olennaisesti yksilöiden kasvun ja kehityksen tukeminen, ennaltaehkäisevän työn ja varhaisen tukemisen näkökulmien soveltaminen sekä asiakkaan ohjaaminen tavoitteellisesti, voimavaraistaen ja osallisuutta tukien. (Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit, viitattu 1.3.2017.)

3.3 Musiikkituokiot

Musiikkituokion onnistumisen kannalta on tärkeää luoda positiivinen tunnelma ja jokaisen lapsen on saatava kokea onnistumisen elämyksiä. Tuttujen asioiden kertautuminen auttaa lasta selviytymään myös uusien tilanteiden edessä. Tuokiot on hyvä aloittaa ja lopettaa joka kerta samankaltaisella tavalla. Mikäli lapset joutuvat odottamaan vuoroaan tai jonkin toiminnan alkamista, ilmapiiri voi muuttua rauhattomaksi. Myönteisen palautteen antaminen lapsille kannustaa heitä yrittämään uudestaan ja luo hyvää mieltä. (Hongisto-Åberg ym. 1994, 178.)

Tuokioiden suunnittelussa tulee huomioida lapsen musiikillinen valmiustaso ja toimintaedellytykset kehitystason ja ikäryhmän perusteella. Tuokioiden sisällöstä osan on hyvä olla entuudestaan tuttua. Yhdellä kerralla ei oteta liikaa uusia lauluja, vaan korkeintaan yksi tai kaksi. Tärkeää on tiedostaa se, mihin toiminnalla pyritään ja mitä hyötyä siitä on lapselle. Toimintatapoja on hyvä vaihdella tarkoituksenmukaisesti. Toimintatuokioiden kokonaiskesto tulee arvioida lasten edellytysten mukaisesti ja joustavuuteen ja suunnitelman muuttamiseen on varauduttava. Tuokioiden onnistumisen arviointi on yhtä tärkeää kuin etukäteissuunnittelu. Tuokioiden jälkeen on hyvä pohtia seuraavia asioita: Millaiseksi kokonaisuus käytännössä muodostui? Mitä suunnitelmasta toteutui tai mitä jäi toteutumatta, miksi? Miten tavoitteet saavutettiin? Miten toiminnalle ja itselle asetetut tavoitteet toteutuivat? (Hongisto-Åberg ym. 1994, 174-175.)

Valitsimme yhdessä lastentarhanopettajan kanssa lauluiksi sellaisia lauluja, mistä lapset pitivät. Lastentarhanopettaja oli työskennellyt lasten kanssa kulu-
neen lukuvuoden ajan ja osasi siten kertoa, mitkä laulut olivat lapsille entuudes-

taan tuttuja ja mistä lauluista he pitivät. Näin otimme huomioon lasten mielenkiinnon kohteet toimintaa suunnitellessamme. Valitsimme jokaisen tuokiokerran aloituslauluksi lapsille entuudestaan tutun Tuiki tuiki tähtönen –laulun, sillä laulutoive tuli ryhmän lastentarhanopettajalta. Lapset osaavat laulun ennestään ja pitävät siitä. Lapsen on helpompi tulla mukaan uuteen tilanteeseen uusien aikuisten kanssa, kun tuokio aloitetaan heille entuudestaan tutulla laululla. Käytämme laulun apuna tukiviittomia, mikä auttaa lasta ymmärtämään ja hahmottamaan laulun kulkua. Laulussa on yksinkertaiset sanat sekä selkeä melodia ja rytmi, jota tukee tukiviittomat, jotka lapset osaavat jo entuudestaan.

Toiseksi lauluksi valikoitui Pikkuiset kultakalat –laulu. Tämäkin laulu on lapsille entuudestaan tuttu. Laulun rakenne on yksinkertainen ja sanat ovat helpot. Tähän lauluun otamme mukaan kehosoitimet, jotka rytmittävät laulua. Kun lapset osaavat soittaa laulun kehosoitimilla laulun rytmin tahtiin, voimme myöhemmillä kerroilla ottaa mukaan rytmisoittimia. Lapset saavat joka kerta valita itse mieleisensä rytmi- tai kehosoitimen. Tarkoituksenamme on, että tämä laulu etenee jokaisella kerralla hieman ja lapset saavat mielensä mukaan kokeilla eri kehosoitimia ja rytmisoittimia. Laulun hahmottamisen tueksi käytämme kuvia.

Kolmanneksi lauluksi valikoitui toiselle ja kolmannelle kerralle Elefanttimarssi ja neljännelle ja viidennelle kerralle Mä olen robotti -laulu. Lapset ovat ennenkin laulaneet ja leikkineet Elefanttimarssia, mutta Mä olen robotti -laulu on heille uusi. Sekä Elefanttimarssissa että Mä olen robotti -laulussa lapsi saa liikkua musiikin tahdissa käyttäen koko vartaloaan rytmin hahmottamisessa. Näissä lauluissa marssitaan, kävellään, pyöritään, keinutaan ja kipitetään musiikin tahdissa. Molemmissa lauluissa on ideana koko kehon mukaan ottaminen musiikin tahdissa. Kielen kehityksen kannalta toiminnassa on tärkeää olla tuttuja lauluja, jotka toistuvat kerrasta toiseen, mutta tärkeää on myös tuoda jotain uutta ja vaihtuvaa, minkä vuoksi otamme mukaan uuden laulun kolmannen tuokiokerran jälkeen. Lauluissa on kuitenkin sama idea; koko keholla liikkuminen musiikin tahdissa. Näissäkin lauluissa käytämme kuvia ymmärtämisen ja hahmottamisen tukena.

Tuokioiden loppulauluksi valitsimme Viisi pientä ankkaa. Siinä on yksinkertaiset sanat, paljon toistoa sekä selkeä rytmi ja melodia. Laulu on lapsille entuudestaan

tuttu. Lapset pääsevät osalliseksi rytmittämällä laulua haluamallaan tavalla. Visualisoimme laulun kuvia käyttämällä ja leikimme lauluun kuuluvan leikin kehon osia käyttäen, mikä auttaa rytmin hahmottamisessa.

Suunnittelimme ja ohjasimme lapsille viisi musiikkituokiota, jotka sisälsivät suurimmaksi osaksi lapsille entuudestaan tuttuja lauluja, mutta myös jotain uutta. Keskityimme laulujen valinnassa muun muassa siihen, että laulujen tarina ja sanat ovat yksinkertaiset, laulut ovat kestoaltaan sopivia, sävelala on sopiva, niissä on selkeä rytmi ja niihin voi liittää helposti soittamista, leikkimistä ja liikkumista, jotta ne tukisivat lasten kielen kehitystä. Lasten on helpompi lähteä lauluihin mukaan, kun laulut ovat osaksi tuttuja. Suunnittelimme musiikkituokioista kokonaisuuksia, joiden lähtökohtana oli kielen kehityksen tukeminen ja kaikki toiminta tukeutui tähän ajatukseen.

Ennen tuokioiden alkua tarkistimme tilan, että siellä on paikat kunnossa eikä ole ylimääräisiä virikkeitä, jotka voisivat häiritä lasten keskittymistä. Lisäksi nimesimme jokaiselle lapselle oman istumapaikan. Tuokiot kestivät joka kerta noin 20 minuuttia ja lapset jaksoivat keskittyä juuri tämän ajan ohjattuun toimintaan.

3.3.1 Ensimmäinen musiikkituokio

Ensimmäisen tuokion tavoitteena oli tutustuminen, positiivisen ilmapiirin luominen, luottamuksen herättäminen, lasten innostaminen toimintaan sekä musiikin rytmin hahmottaminen kehosoitimien avulla. Lapset saivat tuokion aluksi etsiä oman nimensä lattiasta, jotka oli aseteltu piiriin ja istua sen päälle. Tämän jälkeen otimme tutustumiskierroksen, jolloin kävimme läpi kaikkien lasten ja aikuisten nimet. Sitten jokainen sai rytmittää oman nimensä haluamallaan tavalla, esimerkiksi taputtamalla tai tömistämällä. Tämän kierroksen tarkoituksena oli tutustua hieman toisiimme, luoda lämmin ja tervetullut olo jokaiselle osallistujalle sekä tuoda musiikin elementtejä heti tuokion alkuun.

Olimme tehneet jokaista laulua kuvaavan kuvakortin ja laitoimme ne esille huoneen seinälle lapsen tasolle meidän piiriin viereen. Lauluina ensimmäisellä keralla olivat Tuiki tuiki tähtönen, Pikkuiset kultakalat sekä Viisi pientä ankkaa.

Nämä kaikki laulut olivat lapsille entuudestaan tuttuja. Tuiki tuiki tähtönen -lauluun otimme mukaan tukiviittomat ja nekin olivat lapsille entuudestaan tuttuja. Pikkuiset kultakalat –laulun kuvitimme kuvakorteilla sekä soitimme kehosoittimia. Viisi pientä ankkaa kuvitimme myös kuvakorteilla ja leikimme siihen kuuluvaa leikkiä, jossa alussa on käden kaikki sormet pystyssä ja ne ovat leikisti ankoja ja leikin edetessä aina yksi ankka vähenee.

3.3.2 Toinen musiikkituokio

Toisen tuokion tavoitteena oli ylläpitää positiivista ilmapiiriä, lasten innostuminen ja osallistuminen toimintaan, rytmin hahmottaminen rytmisoittimien ja kehon liikkeen avulla sekä kielen kehityksen tukeminen. Lapset saivat etsiä oman paikansa lattialta, jonka jälkeen aloitimme tuokion laittamalla seinälle laulujärjestyksen kuvakorttien avulla. Kysyimme lapsilta, mikä laulu liittyy mihinkin kuvaan ja he osasivat ilmaista ne melko hyvin. Ensimmäisenä lauluna lauloimme Tuiki tuiki tähtösen tukiviittomia apuna käyttäen. Seuraavana lauloimme Pikkuiset kultakalat -laulun, jonka tarinaa havainnollistimme kuvien avulla ja lapset saivat valita lauluun mieleisensä soittimen, rytmikapulat tai marakassin. Soitimme myös itse rytmisoittimia. Elefanttimarssiin meillä oli kaksi elefantti –asua, jotka lapset saivat vuorollaan pukea halutessaan päälle sekä elefanttikäsinukke toiselle meistä ohjaajista. Toinen meistä soitti ukulelea, mikä toi selkeän rytmin laulunleikkiin ja toinen leikki lasten kanssa elefanttimarssia. Viisi pientä ankkaa- laulu kuvitettiin kuvakorteilla ja leikimme lauluun kuuluvaa leikkiä.

Lastentarhanopettajan edellisen tuokion palautteen pohjalta muutimme kommunikointiamme selkeämmäksi ja lisäsimme kuvien ja tukiviittomien käyttöä. Huomasimme tämän vaikuttavan positiivisesti etenkin lapseen, jolla oli muita heikompi suomenkielen taito. Hän nimesi kuvia paremmin kuin edellisellä kerralla ja osallistui enemmän. Lapset osasivat soittaa soittimia melko hyvin laulun rytmissä, mutta yksi lapsi ei lähtenyt mukaan lauluihin ja leikkeihin. Yksi lapsista oivalsi soittaa Pikkuiset kultakalat -laulun kertosäkeessä soitinta hieman eri tavalla kuin me muut ja otimme sen heti käyttöön tällä kerralla ja myös seuraavilla kerroilla.

3.3.3 Kolmas musiikkituokio

Kolmannen tuokion tavoitteena oli myös ylläpitää positiivista ilmapiiriä, lasten innostuminen ja osallistuminen toimintaan, rytmin hahmottaminen rytmisoittimien ja kehon liikkeen avulla sekä kielen kehityksen tukeminen. Aluksi lapset etsivät tuttuun tapaan oman nimetyn istumapaikan lattialta. Sen jälkeen laitoimme kuvien avulla laulujärjestyksen seinälle ja lapset muistivat hyvin missä järjestyksessä laulut lauletaan ja mikä laulu liittyy kuhunkin kuvaan. Aloitimme tuokion laulamalla Tuiki tuiki tähtönen -laulun, jossa mukana olivat tukiviittomat. Seuraavaksi lauloimme Pikkuiset kultakalat -laulun, jossa mukana olivat kuvat sekä rytmikapulat ja marakassit. Lapset saivat valita itse, kumman rytmisoittimen halusivat. Ennen kuin aloitimme laulamaan ja soittamaan, nimesimme soittimet. Elefanttimarssissa toinen meistä soitti ukulelea ja toinen leikki lasten kanssa laulu-leikkiä. Mukana olivat elefanttiasusteet. Viimeiseksi laulettiin Viisi pientä ankkaa kuvien avulla ja leikittiin siihen kuuluvaa leikkiä.

3.3.4 Neljäs musiikkituokio

Neljännän tuokion tavoitteena oli ylläpitää positiivista ilmapiiriä, lasten innostuminen ja osallistuminen toimintaan, rytmin hahmottaminen rytmisoittimien ja kehon erilaisten liikkeiden avulla sekä kielen kehityksen tukeminen. Lapset saivat aluksi etsiä oman istumapaikkansa lattialta. Sen jälkeen kävimme laulujärjestyksen läpi kuvien avulla ja lapset olivat innokkaita kertomaan, mikä laulu liittyy mihinkin kuvaan sekä kiinnittämään kuvat seinään. Lasten aiempien tuokioiden palautteiden sekä meidän tekemiemme havaintojemme pohjalta jätimme Tuiki tuiki tähtönen -laulun pois. Lapset eivät ensimmäisen tuokion jälkeen enää oikein osallistuneet lauluun, eivätkä jaksaneet keskittyä siihen. He eivät myöskään valinneet laulua kertaakaan mieluisimmaksi, kun kysyimme palautetta tuokioiden lopuksi. Aloitimme tuokion Pikkuiset kultakalat -laululla. Laulussa meillä oli mukana laulun tarinaa kuvastavat kuvat sekä rytmikapulat, marakassit ja tampuriinit, joista lapset saivat valita haluamansa soittaminen. Seuraavaksi leikimme ja lauloimme Elefanttimarssia elefanttipäähineiden kanssa ukulelen tahdissa. Uutena lauluna otimme mukaan laulun nimeltä Mä olen robotti, jonka soitimme CD -levyltä oman laulumme tueksi. Lauluun liittyi erilaisia liikkeitä, jotka näytimme ensin kuvien avulla

ja harjoittelimme liikkeet läpi ennen laulun alkua. Viimeisenä lauluna oli Viisi pientä ankkaa, joka kuvitettiin kuvilla ja leikittiin laululeikki.

3.3.5 Viides musiikkituokio

Viidennen tuokion tavoitteena oli myös ylläpitää positiivista ilmapiiriä, lasten innostuminen ja osallistuminen toimintaan, rytmin hahmottaminen rytmisoittimien ja kehon erilaisten liikkeiden avulla sekä kielen kehityksen tukeminen. Ennen tuokion aloittamista lapset saivat taas etsiä oman lattialta oman nimetyn paikkansa. Sitten kävimme läpi laulujärjestyksen laittamalla lauluja kuvastavat kuvakortit seinälle yksi kerrallaan. Ensin laulettiin Pikkuiset kultakalat -laulu, jossa oli mukana kuvat sekä rytmikapulat, marakassit ja tampuriinit, joista lapset saivat valita mieleisensä. Tämän jälkeen lauloimme ja leikimme Elefanttimarssin, jossa oli mukana elefanttirekvisiittaa ja rytmin toi ukulelen säestys. Seuraavaksi lauloimme ja leikimme Mä olen robotti -laulun. Kävimme laululeikkiin kuuluvat liikkeet ensin läpi kuvakortteja apuna käyttäen. Viimeisenä lauluna oli Viisi pientä ankkaa, jonka kuvitimme kuvakorttien avulla ja leikimme lauluun kuuluvan leikin.

4 ARVIOINTI

Keräsimme lapsilta sekä lastentarhanopettajalta palautetta jokaisen tuokion päätteeksi. Täytimme myös jokaisen kerran jälkeen itsearviointilomakkeen, jossa kävimme läpi tuokion onnistumista erilaisten kysymysten kautta. Viimeisen tuokion jälkeen kysyimme kirjallisen loppupalautteen pitämistämme tuokioista lastentarhanopettajalta.

4.1 Lasten palaute

Tarkoituksenamme oli kerätä lapsilta palautetta suullisesti jokaisen musiikki-tuokion jälkeen. Suunnittelimme kysyvämme lapsilta neljä kysymystä palautteen saamiseksi (Liite 1). Ensimmäisen musiikkituokion jälkeen kysyimme lapsilta, mikä oli kivointa, mikä tylsintä ja mitä uutta he oppivat. Lapsilla oli kuitenkin vaikeuksia vastata kysymyksiimme, mutta heidän mielestään kivointa oli Viisi pientä ankkaa -laulu ja Pikkuiset kultakalat -laulu. Seuraavaa tuokiota suunnitellesamme päätimme, että jätämme kokonaan kysymättä lapsilta kysymykset "Mikä oli tylsintä" ja "Mitä uutta opit?", sillä huomasimme, että lasten on vaikeaa vastata niihin.

Toisen musiikkituokion jälkeen kysyimme lapsilta, mikä oli kivointa siten, että levitimme lattialle jokaista laulua kuvastavan kuvakortin ja lapset saivat siitä vuorollaan näyttää, mistä laulusta he pitivät. Tämän koimme toimivaksi tavaksi kysyä lasten palautetta, koska tällä tavoin jokainen lapsi pystyi kertomaan, mistä hän piti sillä tuokiolla. Kaksi lasta piti kaikista lauluista ja yksi lapsista ei ilmaissut mielihoidettään. Kysyimme lapsilta samalla tavalla konkreettisesti soittimia näyttäen, että mistä soittimesta he pitivät eniten. Lapset pitivät sekä kapuloista että marakasseista. Kolmannella kerralla lapset kertoivat kuvakorttien avulla Elefanttimarssin ja Pikkuiset kalat -laulun olleen mieleisimpiä. He pitivät myös soittimista ja elefanttiasusteista. Neljännellä ja viidennellä musiikkituokiolla lapset pitivät eniten Mä olen robotti -laulusta, Elefanttimarssista ja Viisi pientä ankkaa -laulusta.

4.2 Lastentarhanopettajan palaute

Lastentarhanopettaja oli mukana tuokioissa ja kysyimme häneltä jokaisen kerran jälkeen vapaamuotoista palautetta kirjallisesti (Liite 2), sekä viimeisen kerran jälkeen kirjallisen loppupalautteen (Liite 3). Jokaisen tuokiokerran jälkeen oli tärkeää saada lastentarhanopettajalta palautetta pitämästämme tuokiosta, jotta osasimme suunnitella seuraavaa musiikkituokiota ottaen huomioon asioita, joihin kiinnittää enemmän huomiota tai mitä tehdä toisin ensi kerralla.

Ensimmäisen kerran palaute sisälsi sekä positiivista palautetta että asioita, joita voisimme kehittää seuraavaa tuokiota varten. Lastentarhanopettaja kertoi tuokion olleen juuri sopivan mittainen lapsille, valitsemamme kuvat olivat selkeitä ja lapsia kiinnostavia. Paikat oli hyvin mietitty lapsille sen perusteella, mitä tiesimme lapsista. Lastentarhanopettaja sanoi meidän olleen rauhallisia ja ohjeistuksen selkeää. Tutut laulut olivat hyvä valinta, sillä lapset tykkäsivät niistä. Lastentarhanopettaja antoi positiivista palautetta myös siitä, että lapset saivat myös olla osallistumatta heidän niin halutessaan. Rakentavana palautteena meitä kehoitettiin käyttämään vielä enemmän kuvia, ottamaan soittimia mukaan jo seuraavalla kerralla sekä käyttämään helppoja tukiviittomia ymmärtämisen tukena.

Toisen musiikkituokion palautteessa lastentarhanopettaja kertoi tuokion rakenteen olleen selkeä, meidän puhe rauhallista ja soittimia sopivasti mukana. Hän piti hyvänä asiana myös sitä, että tuokio sisälsi paljon ennestään tuttua, mutta myös vähän uutta. Hänen mielestään osasimme nyt myös nimetä asioita hyvin lasten ymmärtämisen kannalta. Kuvat olivat lapsia innostavia ja hän piti hyvänä asiana sitä, että näytimme lauluja kuvastavat kuvat heti tuokion alussa ja siinä järjestyksessä, jossa lauloimme laulut. Lastentarhanopettaja piti hyvänä asiana myös sitä, että otimme elefanttimarssiin mukaan laulua kuvastavaa rekvisiittaa. Hän piti myös tärkeänä, että lapset saivat oman halunsa mukaan osallistua tai olla osallistumatta.

"Kuvat innostavia ja hyvä, että kuvat näytetään heti alussa ja oikeassa järjestyksessä."

"Lapset tykkäsi."

Kolmannen tuokion palautteessa korostui hyvänä asiana lapsille tutut laulut ja niiden toisto, selkeä ulosanti ja asioiden nimeäminen. Hän sanoi meillä olleen ohjaajina hyvä tilannetaju eri tilanteissa sekä kertoi meidän suhtautuneen hyvin lapsiin silloin kun he olivat levottomia.

"Ihanasti suhtauduitte lapsiin leikin kautta, kun he olivat levottomia."

"Lapset saivat mukavasti osallistua ja vaikuttaa tekemiseen, ohjaajien tilannetaju hyvä ja soittimet sekä leikit hyviä."

Neljännän tuokion palautteessa lastentarhanopettaja sanoi meidän ottaneen hyvin mukaan uuden laulun ja soittimet. Hän piti myös siitä, että olimme huomioineet lasten mielipiteet ottamalla musiikkituokiolle niitä lauluja, joista lapset eniten pitivät. Tuokio oli hänen mielestään monipuolinen, meidän vuorovaikutuksemme lasten kanssa oli hyvä ja lapset saivat osallistua ja vaikuttaa musiikkituokion eteenemiseen. Lastentarhanopettaja kertoi kuvien auttavan hyvin toiminnan ennakoitavuudessa, lasten kohtaamisen olevan lämmin ja innostava sekä lasten kannustamisen olleen tärkeää.

"Hienosti olitte ottaneet uutta mukaan, uuden laulun sekä soittimet ja säästäneet lasten eniten tykätyt laulut."

"Saatte ihanasti lapset kuuntelemaan ja innostumaan."

Viidennen tuokion palautteessa toistui pitkälti jo aiemminkin esille tulleet asiat. Lastentarhanopettaja piti toiminnan toistuvuutta hyvänä ja tärkeänä. Hän piti meidän vuorovaikutustamme lasten kanssa luontevana, innostavana ja läsnäolevana. Hän sanoi meidän ohjaavan hyvin positiivisuuden kautta lapsia, jos heidän keskittymisensä herpaantui. Hän korosti edelleen sitä, että oli tärkeää, kun nimesimme paljon asioita ja puheemme oli selkeää.

Kirjallisessa loppupalautteessa lastentarhanopettajan mielestä toiminta vastasi hänen odotuksiaan kielen kehitystä tukevista musiikkituokioista. Hänen mukaansa laulut tuokiot olivat innostavia ja sopivan tasoisia lasten taitoihin nähden. Laulujen ja toiminnan jatkumoa ja toistoa hän piti myös hyvänä. Hän piti tärkeänä sitä, että olimme huomioineet lasten mielenkiinnon kohteet aina seuraavaa musiikkituokiota suunnitellessamme. Hänen mielestään laulut olivat sopivia juuri tälle lapsiryhmälle, sillä suurin osa lauluista oli tuttuja ja tykättyjä, joissa on selkeä tarina, joka puolestaan auttaa lasta laulun ymmärtämisessä. Lastentarhanopettaja kertoi Mä olen robotti -laulun olleen lapsista todella mukava uutuus. Hän mainitsi myös sen, että lauluissa tuli samalla myös laskemista, liikkeiden nimeämistä ja perusliikuntataitoja ja motoriikkaa kehittäviä leikkejä.

Lastentarhanopettajan mielestä olimme löytäneet lauluihin kielen kehitystä tukevia elementtejä kuvien, rekvisiitan ja nimeämisen avulla. Hänen mukaansa myös selkeä ja rauhallinen puhe sekä tukiviittomien käyttäminen helpottivat lapsia puheen ymmärtämisessä. Hänen mielestään olisimme ehkä voineet vielä enemmän huomata nimettäviä asioita, mutta piti hyvänä jo sitä, mitä huomasimme nimetä. Lastentarhanopettaja kertoi tuokioiden olleen kokonaisuutena onnistuneita. Ne olivat sopivan pituisia ja niissä oli sopivasti toistoa ja jotakin uutta. Hän kertoi, että lasten keskittymistä tuettiin nimetyillä paikoilla, kuvajärjestyksellä ja ympäristön valinnalla.

"Mukavaa oli myös huomata, miten lapset oppivat sanoja ja rohkaistuivat osallistumaan."

"Kohtaatte lapset ihanan lämpimästi ja luotte sallivan ilmapiirin lapsille."

4.3 Itsearviointi

Arvioimme jokaisen tuokiokerran jälkeen tuokioiden onnistumista laatimiemme kysymysten kautta (Liite 4). Arvioimme omaa työnjakoa ja ohjaamistaitojamme, sekä sitä, mitkä asiat sujuivat ja onnistuivat sillä kertaa. Kirjasimme ylös myös asiat, jotka eivät mielestämme sillä kertaa onnistuneet. Arvioimme myös sitä,

kuinka senertainen tuokiosuunnitelma toteutui ja toteutuiko tuokiolle asettamamme tavoitteet. Pohdimme seuraavaa tuokiokertaa ajatellen sitä, mitä kehitettävää meillä olisi. Kirjasimme ylös myös muita musiikkituokioilla tekemiämme havaintoja.

Ensimmäisellä tuokiokerralla mielestämme meidän keskinäinen työnjako ja yhteistyömme sujui hyvin ja se oli selkeä. Valitsemamme laulut osoittautuivat sopiviksi lasten taitoihin ja kehitystasoon nähden, ja ne olivat lapsille mieluisia. Teke-mämme kuvakortit auttoivat lapsia laulun tarinan hahmottamisessa. Mielestämme myös tuokion kesto ja rakenne olivat toimivia. Huomasimme, että senertainen istumajärjestys ei toiminut, sillä joillakin lapsista oli vaikeuksia keskittyä toimintaan, kun heidän huomionsa kiinnittyi jatkuvasti vieruskaveriin. Tästä johtuen tuokion yleistunnelmakin oli melko levoton. Tavoitteena meillä oli ensimmäiselle kerralle toisiimme tutustuminen, positiivisen ilmapiirin luominen, luottamuksen herättäminen sekä lasten innostaminen toimintaan. Mielestämme asettamamme tavoitteet toteutuivat.

Ensimmäisen kerran jälkeen huomasimme monia asioita, joita tulee kehittää, jotta saavutamme opinnäytetyöllemme asettamamme tavoitteet. Meidän tulisi ottaa mukaan vielä enemmän kuvia ja tukiviittomia lasten ymmärtämisen tueksi. Lasten levottomuutta ajattelimme vähentää ottamalla mukaan soittimia jo seuraavalla kerralla, vaikka alun perin olimme suunnitelleet ottavamme soittimet mukaan vasta kolmannella kerralla. Lasten palautteen kysyminen ei onnistunut suullisesti kovin hyvin, joten päätimme seuraavalla kerralla kysyä palautetta jokaista laulua kuvaavan kuvakortin avulla. Lapset joko lauloivat tai leikkivät laulun tahdissa, mutta eivät tehneet molempia samaan aikaan, kuten olimme ajatelleet. Ryhmässä oli myös yksi lapsi, joka ei halunnut osallistua toimintaan laulamalla tai leikkimällä, mutta hän osallistui kuitenkin kuuntelemalla ja tarkkailemalla.

Huomasimme toisen tuokiokerran olleen paljon rauhallisempi kuin ensimmäisen, mikä johtui pitkälti siitä, että lapsia oli paikalla vain kolme. Käytimme tällä kertaa enemmän kuvia etenkin siirtymissä ja jonkun verran myös tukiviittomia, ja huomasimme tämän auttavan lapsia ohjeiden ja laulun tarinoiden ymmärtämisessä. Lastentarhanopettajan palautteen pohjalta kiinnitimme myös huomiota omaan

kommunikointiimme lasten kanssa, jotta se olisi vielä rauhallisempaa ja selkeämpää. Kiinnitimme huomiota myös siihen, että eräs lapsi, jonka ymmärtämisen tukemisessa meillä oli ensimmäisellä kerralla haasteita, nimesi kuvat nyt paremmin ja osallistui toimintaan enemmän kuin edellisellä kerralla. Rekvisiitta innosti lapsia osallistumaan Elefanttimarssiin ja he pitivät myös paljon rytmisoittamista, joita soittivat hyvin laulun tahdissa. Ukulele toi selkeän rytmin Elefanttimarssiin, jonka tahdissa lapset osasivat hyvin marssia.

Suurin osa lapsista edelleen joko lauloi tai leikki lauluun kuuluvaa leikkiä tai soitti rytmisoitinta, mutta eivät tehneet sitä yhtä aikaa, kuten meidän tarkoituksemme oli. Lapset olivat kuitenkin todella innostuneita toiminnasta. Eräs lapsi ei vielä kään osallistunut laululeikkeihin laulamalla, leikkimällä tai soittamalla, mutta hän seurasi muita aktiivisesti.

Kolmannella tuokiokerralla koimme edelleen hyviksi ja toimiviksi asioiksi kuvakortit, rytmisoittimet, rekvisiitat ja jonkin verran käyttämämme tukiviittomat. Valitsemamme laulut Elefanttimarssi, Pikkuiset kultakalat ja Viisi pientä ankkaa olivat myös hyviä, sillä lapset pitivät niistä todella paljon. Tuiki tuiki tähtönen -lauluun lapset eivät lähteneet oikein mukaan, eivätkä he jaksaneet keskittyä siihen. Tämä vuoksi päätimme, että jätämme sen laulun pois seuraavilta kerroilta, sillä lapset eivät innostuneet siitä. HavaitSIMME edelleen, että lapset pääosin joko lauloivat, leikkivät tai soittivat, mutta eivät esimerkiksi laulaneet ja soittaneet tahdissa samaan aikaan.

Neljäs tuokiokerta oli kokonaisuutena hyvä, sillä jätimme pois laulun, josta lapset eivät kovin innostuneet. Lapset pitivät kovasti heille aivan uudesta laulusta, Mä olen robotti ja he leikkivät siihen kuuluvaa leikkiä, jossa liikutaan musiikin tahdissa. Eräs lapsista, joka oli aiemmin osallistunut tuokioihin pääosin leikkimällä tai soittamalla, niin tällä kertaa hän myös lauloi mukana. Lapsi, joka oli osallistunut aiemmin toimintaan ainoastaan kuuntelemalla ja tarkkailemalla, niin tällä kertaa hän innostui näyttämään meistä ohjaajista toisen kanssa laulun aikana näytettäviä kuvakortteja. Tällä kerralla lapset hahmottivat jo hyvin musiikkituokion rakenteen ja ilmaisivat sen esimerkiksi näyttämällä kuvakorteista, mikä laulu tulee ensin, mikä sitten ja mikä sen jälkeen. Lapset osasivat myös ilmaista eri tavoin,

mikä laulu kuvaan liittyy esimerkiksi nimeämällä kuvassa näkyvän asian tai elehtimällä laululeikkiin kuuluvalla tavalla. Lastentarhanopettaja otti Mä olen robotti – laulun mukaan myös heidän päiväpiiriin.

Viidennellä tuokiokerralla lapset olivat todella innokkaita ja osallistuivat toimintaan aiempaa aktiivisemmin. Lapsi, joka viime kerralla rohkeni näyttämään kuvia meistä toisen ohjaajan sylissä, niin tällä kertaa otti soittimen eräässä laulussa ja hän myös nimesi ääneen kuvakorteissa olevia asioita.

4.4 Johtopäätökset

Omien havaintojemme sekä lastentarhanopettajan palautteiden pohjalta voimme todeta, että pitämämme musiikkituokiot sisälsivät paljon erilaisia musiikillisia elementtejä, jotka tukevat lasten kielen kehitystä. Kolmen viikon aikana emme tietenkään voineet saada mitään suurempia tuloksia lasten kielen kehityksen edistymisestä, mutta huomasimme kuitenkin monia pieniä edistysaskeleita lapsissa. Lapset esimerkiksi nimesivät joka kerta paremmin kuvia ja soittimia, osasivat kertoa laulujärjestyksen paremmin ja osallistuivat lauluihin joka kerta monipuolisemmin laulamalla, leikkimällä ja soittamalla. Tarkoituksenamme olikin, että päiväkodin henkilökunta saisi musiikkituokioiden myötä käyttöönsä erilaisia musiikillisia menetelmiä lasten kielen kehityksen tukemiseksi. Tuiki tuiki tähtönen -laulua ryhmässä laulettiin paljon jo entuudestaan, mutta esimerkiksi Mä olen robotti –laulu oli ryhmän lastentarhanopettajalle uusi tuttavuus ja hän ottikin sen heti käyttöönsä heidän päiväpiirillään.

Onnistuimme mielestämme suunnittelemaan ja toteuttamaan hyviä musiikkituokioita lasten kielen kehityksen tukemisen näkökulmasta. Otimme suunnitteluissa huomioon lasten kehitystason ja musiikillisen taitotason. Valitsemamme laulut olivat lapsille mieluisia ja ne sisälsivät erilaisia kielen kehitystä tukevia elementtejä, kuten yksinkertaiset laulunsanat, selkeän melodian ja rytmin, kehosoitimet, rytmisoitimet sekä koko kehon liikkeen. Muutamienkin tukiviittomien käyttäminen esimerkiksi siirtymätilanteissa, auttaa lasta ymmärtämään, mitä seuraavaksi tapahtuu. Kuvien käyttämisen tärkeys musiikkituokiolla osoittautui myös todella tär-

keäksi asiaksi. Kaikki laulettavat laulut on hyvä havainnollistaa laulua kuvastavalla kuvakortilla ja ne on hyvä asettaa esimerkiksi seinälle siihen järjestykseen, jossa laulut lauletaan, niin lapsi pystyy kuvien avulla ennakoimaan, miten tuokio etenee. Kuvat, soittimet, rekvisiitat ja kaikki muu mahdollinen on tärkeää nimetä selkeästi.

5 POHDINTA

Opinnäytetyöprosessi alkoi syksyllä 2016 aiheen valinnalla. Opinnäytetyön suunnitelman tekeminen aloitettiin syksyllä 2016 ja sitä jatkettiin keväällä 2017. Suunnitelman teon aikana kävimme kerran tutustumassa lapsiin päiväkodissa ja olimme viesteillä yhteydessä ryhmän lastentarhanopettajaan. Opinnäytetyömme suunnitelma hyväksyttiin huhtikuussa 2017, jonka jälkeen aloitimme toimintatuokiota päiväkodissa. Tuokiota pidettiin toukokuun 2017 aikana ja tuokioiden pitämisen jälkeen aloitimme opinnäytetyön raportin kirjoittamisen. Opinnäytetyöprosessissa pidimme erityisesti toteutusvaiheesta, jolloin järjestimme musiikkituokioita lapsille. Toiminnallinen opinnäytetyö oli meille oikea valinta, koska tällöin pääsimme konkreettisesti tekemään tulevaan työhömmme kuuluvia tehtäviä.

Opinnäytetyössä esitimme toiminnan kautta keinoja lapsen kielen kehityksen tukemiseen musiikkikasvatuksen avulla. Halusimme toteuttaa opinnäytetyömme toiminnallisena ja yhteistyökumppanimmekin oli kiinnostunut toiminnallisesta opinnäytetyöstä. He toivoivat aiheen liittyvän musiikkiin ja kielenkehitykseen. Valitsimme tämän aiheen, koska se kiinnosti meitäkin ja aihe on hyvin ajankohtainen. Meistä oli todella mielenkiintoista päästä toteuttamaan musiikkituokioita lasten kanssa. Aihe oli juuri sopiva valinta meille, koska haemme molemmat lastentarhanopettajan pätevyyttä.

Pyrimme valitsemaan tuokiolle sellaisia lauluja, joissa olisi mahdollisimman paljon kielenkehitystä tukevia elementtejä. Valitsemamme laulut olivat lapsillekin mieluisia, joten meidän mielestämme ei ollut huono asia, että me valitsimme laulut etukäteen. Halusimme, että laulut ja niihin liitetyt kuvat, tukiviittomat, rekvisiitat, leikit ja liikkuminen palvelevat lasten kielen kehitystä mahdollisimman paljon ja mielestämme onnistuimme siinä. Jos aikaa olisi ollut enemmän, niin olisimme voineet ottaa selvää enemmän lapsille mieluisista lauluista ja näin tuokioista olisi voinut tulla vieläkin antoisampia. Kysyimme lapsilta palautetta aluksi suullisesti, mutta kun totesimme ettei se toimi, kysyimme jatkossa palautetta kuvakorttien

avulla. Kuvakortit esittivät laulamiamme lauluja. Olisimme voineet kysyä palautetta lapsilta monipuolisemminkin, kuten esimerkiksi kasvokuvakorttien tai tunnekorttien avulla.

Olisimme voineet myös osallistaa lapsia enemmänkin tuokioiden sisältöjen suunnittelussa, mutta aikataulullisista syistä jouduimme jättämään sen vähemmälle. Ryhmän lastentarhanopettaja oli työskennellyt jo syksystä saakka lasten kanssa ja osasi kertoa meille, mistä lapset pitivät. Pyrimme kuitenkin tuokioiden aikana ottamaan huomioon lasten mielenkiinnonkohteita muun muassa lisäämällä ja toistamalla asioita, joista he pitivät ja vähentämällä ja jättämällä pois asioita, joista he eivät pitäneet. Lasten palautteiden pohjalta kävi joka kerta ilmi, että he pitivät pääosin kaikista lauluista ja se myös näkyi heistä.

Kun lapsi ymmärtää, tulee ymmärretyksi, kokee olevansa osa ryhmää, hänen mielipiteensä huomioidaan ja hän saa tehdä itse valintoja, niin hän kokee myös toiminnan mielekkääksi, kun hänet hyväksytään sellaisena, kun hän on. Lapsi saa kokea olevansa osallinen ryhmässä, vaikkei konkreettisesti heti osallistuisikaan toimintaan esimerkiksi laulamalla tai leikkimällä. Osallisuus on myös sitä, että lapsi saa olla osallistumatta. Lapsi kuitenkin tällöin kuuntelee ja tarkkailee tilannetta ja prosessoi toimintaa päänsä sisällä. Kun hänelle tämä sallitaan, hän saattaa vähitellen alkaa osallistua rohkaisujen myötä toimintaan myös konkreettisesti. Lapsen rohkaiseminen toimintaan eri keinoin on tärkeää ja vastuu siitä on aikuisella.

Varhaiskasvatuksessa riittää edelleen kehittämistä lasten kielen kehityksen tukemisen osa-alueella. Lasten kielen kehityksen haasteet ovat nykyään hyvin moninaisia. Monikulttuurisuus Suomessa on lisääntynyt ja päiväkotien ryhmäkokoja on kasvatettu. Nämä tuovat haasteita varhaiskasvatuksen ammattilaisten työhön. Varhaiskasvatuksen työntekijöiden tulisi saada lisäkoulutusta ja lisää tietoisuutta lasten kielen kehityksen haasteista ja niiden tukemisen keinoista, jotta lasten tarpeisiin pystyttäisiin paremmin vastaamaan varhaiskasvatuksessa. Ryhmäkokojen kasvu tuo omat haasteensa tähän, sillä päiväkotiarkea on nykyään kiireisempää ja hektisempää, eikä lasten kielen kehitystä pystytä välttämättä parhaalla mahdollisella tavalla tukemaan, kun siihen ei ole tarpeeksi aikaa. Tämän hetkinen

tilanne varhaiskasvatuksen työkentällä edellyttää ammattilaisilta omatoimista tietoisuuden lisäämistä kielen kehityksen haasteista ja niiden tukemisesta sekä panostamista ryhmän varhaiskasvatussuunnitelmaan ja pedagogiseen suunnitteluun.

5.1 Oman oppimisen arviointi

Koemme itse, että olemme saaneet opinnäytetyöstämme runsaasti hyötyä tulevaa lastentarhanopettajan työtämme ajatellen. Etsimme tietoa musiikkikasvatuksesta sekä lasten kielenkehityksestä eri lähteistä ja sen pohjalta suunnittelimme pitämämme tuokiot ja toteutimme ne. Kehitimme tuokioita saamamme palautteen pohjalta yhdessä lastentarhanopettajan ja lasten kanssa. Pedagoginen suunnittelu on tärkeä osa lastentarhanopettajan työtä ja saamme opinnäytetyömme myötä hyviä työvälineitä tulevaa työtämme ajatellen.

Omista oppimistavoitteistamme tärkeimpänä pidämme oman ammatillisen osaamisen syventymistä varhaiskasvatuksen pedagogiikan alueella. Opinnäytetyön tietoperustan kirjoittaminen on vaatinut paljon erilaisten lähteiden lukemista ja sen kautta tietämys opinnäytetyöhön liittyvistä asioista on kasvanut paljon. Koemme, että olemme syventäneet ammatillista osaamistamme varhaiskasvatuksen pedagogiikan ja erityisesti musiikkikasvatuksen osa-alueella. Olemme lisäksi saaneet paljon uutta tietoa sekä uusia menetelmiä lapsen kielen kehityksen tukemisesta. Käsityksemme siitä, että musiikilla voi tukea lapsen kielen kehitystä, on vahvistunut opinnäytetyömme myötä.

Olemme huomanneet opinnäytetyön toiminnallisen osuuden myötä, kuinka tärkeä merkitys asioiden selkeällä nimeämisellä ja toiminnan kuvittamisella sekä rekvisiitalla on lapsen ymmärtämisen kannalta. Kun lapsi saa informaatiota molempien aistien, kuulemisen ja näkemisen kautta, hänen ymmärtämisensä helpottuu huomattavasti. Oman puheen selkeyteen on tärkeää kiinnittää huomiota, kun kommunikoi lapsen kanssa, jolla on kielen kehityksen haasteita. Puheen yksinkertaisuus on tärkeää ja niin sanotusti ylimääräistä puhetta on hyvä välttää epäselvyyden vuoksi. Meille vahvistui entisestään se, kuinka tärkeää tuokioiden

runгон suunnitteleminen on. Kun tuokiot suunnittelee hyvin ja niiden onnistumista arvioi jälkikäteen, pystyy itse keskittymään paremmin oleellisiin ja tärkeisiin asioihin. Pedagoginen suunnittelu palvelee myös lasta ja hänen tarpeitaan paremmin.

Opinnäytetyömme yhtenä tavoitteena oli sosionomin kompetensseista työsämme vahvasti esiin nouseva asiakastyön osaaminen. Lapsen kielen kehityksen tukeminen on yksilön kasvun ja kehityksen tukemista. Kielen kehityksen tukeminen varhaiskasvatuksessa on tärkeää ennaltaehkäisevää työtä ja lapsen varhaista tukemista. Pedagoginen musiikkituokioiden suunnitteleminen on yksilön ohjaamista tavoitteellisesti, voimavaraistaen ja osallisuutta tukien.

Opinnäytetyöprosessi oli pitkä ja vaativa, ja se vei yllättävän paljon aikaa. Prosessi oli kuitenkin antoisa. Mielestämme onnistuimme opinnäytetyön toteuttamisessa hyvin, vaikkakin huomasimme jälkeinpäin, että joitakin asioita olisi voinut tehdä eri tavalla. Saimme kokemusta lapsiryhmän ohjauksesta sekä erityisesti sellaisen ryhmän ohjauksesta, jossa on kielen kehityksen haasteita. Koemme, että olemme ammatillisesti kasvaneet ja kehittyneet opinnäytetyöprosessimme myötä.

LÄHTEET

Aivoliitto 2016. Kommunikaatiokeskus - kielellinen erityisvaikeus. Viitattu 17.11.2016. http://www.aivoliitto.fi/kommunikaatiokeskus/kielellinen_erityisvaikeus/vanhemmille/kielen_kehitys_ja_sen_tukeminen_ikakausittain

Alijoki, A. 2011. Lapsen tuen tarve kielellisessä kehityksessä ja siihen vastaaminen varhaiskasvatuksen keinoin. Teoksessa Nurmilaakso, M. & Välimäki, A-L. (toim.) Lapsi ja kieli. Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa. Helsinki. Yliopistopaino Oy, 77-85.

Halme, K. 2011. Maahanmuuttajataustaisten lasten kielikasvatus varhaiskasvatuksesta esiopetukseen. Teoksessa Nurmilaakso, M. & Välimäki, A-L. (toim.) Lapsi ja kieli. Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa. Helsinki. Yliopistopaino Oy, 86-101.

Hongisto-Åberg, M., Lindeberg-Piironen, A. & Mäkinen, L. 1994. Musiikki varhaiskasvatuksessa. Tampere. Tammer-Paino oy.

Innokylä. Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit. Viitattu 1.3.2017. <https://www.innokyla.fi/documents/1167850/b1046ec1-3d15-4507-9640-940688343d5f>

Järvinen, K. & Mikkola, P. 2015. Oletko sä meidän kaa? Näkökulmia osallisuuden ja yhteisöllisyyteen varhaiskasvatuksessa. Pedatieto Oy.

Kivijärvi, T. 2016. Maahanmuuttajataustaisen lapsen ja perheen tukeminen. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Juva. Bookwell Oy, 252-254.

Kivelä-Taskinen, E. 2008. Rytmikylvyn Pikku-kuplat. Espoo. Multiprint Oy.

Launonen, K. 2007. Vuorovaikutus – kehitys, riskit ja tukeminen kuntoutuksen keinoin. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.

Lyytinen, P. 2003. Kielen kehityksen varhaisvaiheet. Teoksessa Siiskonen, T., Aro, T., Ahonen, T. & Ketonen, R. (toim.), *Joko se puhuu? Kielenkehityksen vaikeudet varhaislapsuudessa*. Jyväskylä. PS-kustannus, 56.

Musiikinopetus Suomessa 2007. Varhaisiän musiikkikasvatus. Viitattu 29.9.2016. http://www.musiikinopetus.fi/fi/jarjestelma/varhaisian_musiikkikasvatus

Nurmilaakso, M. & Välimäki, A-L. (toim.) *Lapsi ja kieli. Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa*. Helsinki. Yliopistopaino Oy.

Nurmilaakso, M. 2011. Pienen lapsen kielellinen tietoisuus osana kielen kehitystä. Teoksessa Nurmilaakso, M. & Välimäki, A-L. (toim.) *Lapsi ja kieli. Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa*. Helsinki. Yliopistopaino Oy, 31-41.

Opetushallitus 2016. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Tampere. Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy. Viitattu 29.3.2017. http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf

Oulun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2017. Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut.

Roos, P. 2016. Mitä kuuluu? Lapsen kertomukset ja osallisuus päiväkotiarjessa. Vaasa. Waasa Graphics Oy.

Ruokonen, I. 2009. Musiikillista oppimisympäristöä luomaan. Teoksessa Ruokonen, I., Rusanen, S. & Välimäki A-L. (toim.) *Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa. Iloa, ihmettelyä ja tekemistä*. Helsinki. Yliopistopaino Oy, 22-29.

Ruokonen, I. 2011. Musiikin monet kielet. Teoksessa Nurmilaakso, M. & Välimäki, A-L. (toim.) *Lapsi ja kieli. Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa*. Helsinki. Yliopistopaino Oy, 62-69.

Talentia 2017. Arki, arvot ja etiikka. Sosiaalialan ammattihenkilön eettiset ohjeet. PunaMusta Oy. Viitattu 23.3.2017. <http://talentia.e-julkaisu.com/2017/eettiset-ohjeet/>

Talentia 2014. Sosionomi varhaiskasvatuksessa. Viitattu 29.3.2017.
http://www.talentia.fi/files/66/Sosionomi_varhaiskasvatuksessa_2014_net.pdf

Turja, L. 2016. Lasten osallisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Juva. Bookwell Oy, 50.

Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36

LIITTEET

LASTEN PALAUTE

LIITE 1

-Mikä oli kivointa?

-Mikä oli tylsintä?

-Mikä soitin oli kivoin?

-Mitä uutta opit?

-Vapaa palaute (esim. mikä onnistui, mikä ei, kehitettävää...)

- Vastasiko toiminta odotuksia, miten?

- Olivatko laulut sopivia tälle lapsiryhmälle?

- Löydettiinkö lauluihin kielen kehitystä tukevia elementtejä ja toimivatko ne?

- Olivatko tuokiokerrat kokonaisuutena onnistuneita?

- Muuta?

-Mikä toimi?

-Mikä ei toiminut?

-Toteutuiko tuokiosuunnitelma?

-Toteutuiko tuokion tavoitteet?

-Mitä kehitettävää?

-Muuta huomioitavaa?

Hei!

Olemme kaksi sosionomiopiskelijaa Oulun ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötä aiheesta Lasten kielen kehityksen tukeminen musiikkikasvatuksen avulla.

Päiväkoti x on meidän yhteistyökumppanimme. Pidämme tässä ryhmässä viisi musiikkituokiota huhti-toukokuun aikana. Musiikkituokiot sisältävät lastenlauluja, joihin lapset pääsevät osallistumaan laulaen, liikkuen sekä soittaen kehosoittimia ja rytmisoittimia. Tarkoituksenamme on tukea lasten kielen kehitystä musiikin avulla. Emme ota tuokioista kuvia emmekä videoita. Kysymme lapsilta tuokioiden jälkeen palautetta suullisesti, jotka kirjaamme ylös. Lasten nimet eivät tule näkymään opinnäytetyössämme, eikä heitä näin ollen voi tunnistaa.

Pyydämme teiltä lupaa siihen, saako teidän lapsenne osallistua mahdollisesti tuokioihimme. Valitsemme yhdessä henkilökunnan kanssa halukkaista osallistujista viisi lasta, jotka saavat osallistua tuokioihin. Ohessa on pieni lomake, jonka toivomme teidän täyttävän ja palauttavan ryhmän henkilökunnalle 12.4.2017 mennessä.

Ystävällisin terveisin Hanna-Maaria Aska ja Julia Kalliosalo

Leikkaa tästä

Saako lapsenne osallistua tuokioihin?

Kyllä _____ Ei _____

Lapsen nimi: _____

Huoltajan allekirjoitus: _____